

PRIKAZ SKUPA

The 6th Biennial Conference of European Forum for Restorative Justice: *Doing Restorative Justice in Europe: Established Practices and Innovative Programmes*

Bilbao, 17.-19.06.2010.

Od 17. do 19. lipnja 2010. u Bilbau u Španjolskoj održana je 6. konferencija o restorativnoj pravdi te je ujedno obilježena i 10. godišnjica Europskog foruma za restorativnu pravdu službenog naziva "Doing Restorative Justice in Europe: Established Practices and Innovative Programmes". Konferencija se odvijala u svjetski poznatoj dvorani Palacio de Congresos y de la Musica. Program je bio podijeljen u tri područja: rad praktičara (medijatora i facilitatora) - primjeri iz različitih zemalja svijeta, suradnja s pravosudnim sustavom i obiteljske konferencije. Na konferenciji održano je 6 plenarnih predavanja, 40 radionica i 2 *fringe* sastanka. Sudjelovalo je tristotinjak sudionika iz svih zemalja svijeta koji su tijekom tri dana imali priliku iznijeti svoja praktična iskustva i primjere, ali i znanstvene spoznaje komparirajući ih s drugim zemljama te diskutirati i iznijeti svoje prijedloge za poboljšanje postojeće prakse u području restorativne pravde.

Konferenciju je otvorio tzv. djed restorativne pravde, Howard Zehr, plenarnim izlaganjem o povijesnom razvitku praktičnog djelovanja u području restorativne pravde, nakon čega je uslijedio set radionica u kojima su ponajprije praktičari, ali i znanstvenici iz Španjolske, Norveške, Belgije, Australije, Engleske, Škotske, Srbije, Portugala, Brazila, Rusije, Grčke, Turske i Hrvatske prikazali nastanak modela restorativne pravde u svojoj zemlji, praktične primjere i metode rada, kako s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, tako i s punoljetnicima, ali i počiniteljima teških kaznenih djela bilo da je riječ o mjeri diverzije ili o medijaciji između počinitelja i žrtve tijekom kaznenog postupka ili u zatvoru. Isto tako, predstavljeni su i primjeri prakse temeljene na načelima restorativne pravde u školama.

Daniela Bolivar s Instituta za kriminologiju u Leuvenu (Belgija) iznijela je rezultate kvalitativnog istraživanja kojim je upozorila na izazove, rizike, ali i mogućnosti koje sustav podrške žrtve ima na sam proces medijacije i/ili konferencije. Prof. dr.sc. Erik Claes sa Sveučilišta u Brusellu prezentirao je program treninga za volontere u postupku medijacije između počinitelja i žrtve. Mr.sc. Anniek Gielen, projektna koordinatorica Europskog

forum za restorativnu pravdu, prof.dr.sc. Isabella Mastropasqua sa Sveučilišta u Rimu i dr.sc. Vanja Stenius s Psihoanalitičkog instituta za društvena istraživanja u Rimu, predstavili su rezultate projekta "Restorative Justice and Crime Prevention". Dr.sc. Brunilda Pali s Instituta za kriminologiju u Leuvenu predstavila je rezultate projekta Europskog foruma za restorativnu pravdu "Building Social Support for Restorative Justice" čiji je osnovni cilj podizanje razine javne informiranosti i svjesnosti o restorativnoj pravdi. Isto tako, predstavljeni su i izazovi vezani uz multikulturalnu perspektivu, odnosno, primjena restorativne pravde u kulturalnim i političkim konfliktima.

Prof.dr.sc. Joanna Shapland sa Sveučilišta u Sheffieldu, U.K. i dr.sc. Estelle Zinstagg, projektna koordinatorica Europskog foruma za restorativnu pravdu u svom su plenarnom izlaganju dale prikaz rezultata projekta "Conferencing: a Way Forward for Restorative Justice in Europe" čija je osnovna svrha dati pregled razvoja medijacije i konferencija u svijetu, učinkovitosti tih modela te definiranje prepreka s kojima se zemlje susreću prilikom implementacije.

Drugi dan konferencije započeo je plenarnim izlaganjem koje je održala dr.sc. Christa Pelikan s Instituta za sociologiju prava i kriminologiju u Beču, koja je u suradnji s četiri stručnjaka iz austrijske stručne službe za medijaciju između počinitelja i žrtve, izvela primjer medijacije u slučaju nasilja u partnerskim odnosima. U nastavku su slijedile radionice s praktičnim primjerima i studijama slučaja također iz Austrije, ali i Albanije i Engleske. Prof. dr.sc. Grazia Mannozi sa Sveučilišta u Insubrii (Italija) u svojoj je radionici govorio o mogućnostima primjene medijacije, konferencije i restitucije u medicini kada je riječ o nesavjesnom liječenju pacijenata i liječničkoj pogrešci, donošenju odluka kod visoko rizičnih terapija i kirurških zahvata te eutanaziji.

Poslijepodnevni niz radionica uglavnom se odnosio na medijaciju u zatvorskim uvjetima i medijaciju između počinitelja kaznenog djela ubojstva i žrtve u Mađarskoj, Belgiji i Ujedinjenom Kraljevstvu. Tako su dr.sc. Borbala Fellegi, ravnateljica mađarske orga-

nizacije Foresee koja se bavi socijalnim problemima, dr.sc. Szandra Windt s mađarskog Nacionalnog instituta za kriminologiju i dr.sc. Andrea Tunde Barabas, s istog instituta, predstavile rezultate međunarodnog projekta "Mediation and Restorative Justice in Prison Settings". Dr.sc. Howard Zehr, u svojoj je radionici posvećenoj izazovima restorativne pravde za žrtve govorio o potrebama žrtava kaznenih djela, te upozorio na činjenicu da restorativni modeli i programi, unatoč teorijskoj usmjerenosti na žrtve, u praksi rijetko u svom fokusu uistinu imaju žrtve kao i da rijetko adekvatno odgovaraju na njihove potrebe. Uslijedio je niz radionica na temu profesionalizma medijatora i facilitatora i njihove edukacije u U.K.-u, edukacije policije za obiteljske konferencije u Australiji, te suradnje s pravosudnim sustavom. Određeni broj radionica bio je posvećen medijaciji u slučajevima obiteljskog nasilja budući da ta tema izaziva brojne negativne komentare, a određeni broj stručnjaka i znanstvenika smatra da medijaciju ne bi trebalo primjenjivati kod obiteljskog nasilja prvenstveno zbog zaštite prava žrtava, ali i nejednake raspodjele moći između žrtve i počinitelja. U tom smislu, svoja praktična iskustva prenijeli su koordinatorica za obiteljsko nasilje pri policiji Guro Angell Gimse te javni tužitelj Eirik Lereim, oboje iz Norveške. O istoj temi, ali iz nizozemske perspektive, govorili su Annemieke Wothuis, istraživačica s Otvorenog Sveučilišta i Katinka Lunnemann s Verwey-Jonker Instituta u Utrechtu te već spomenuta Christa Pelikan iz Austrije.

Martin Wright, ravnatelj Howard League for Penal Reform, govorio je o širenju koncepta restorativne pravde s prvotne reakcije države isključivo na počinitelje kaznenih djela ka njenom preventivnom djelovanju i primjeni u civilnim pitanjima (škola, obitelj, radno mjesto i sl.).

U plenarnom izlaganju dr.sc. Geme Varona s baskijskog Instituta za kriminologiju predstavljene su rezultati evaluacije penalnih medijacijskih službi u Španjolskoj, a prof.dr.sc. Ignasi Terradas

sa Sveučilišta u Barceloni govorio je o povijesnim razlikama između restorativne i vindikatorne pravde u Europi i drugdje.

Posljednji dan konferencije posvećen je žrtvama i njihovoj perspektivi u restorativnim modelima i programima. O tome su govorili Nizozemac dr.sc. Sven Zebel, istraživač zaposlen u Agenciji za podršku žrtvama, Belgijanka Vicky de Mesmaecker s Instituta za kriminologiju u Leuvenu, Česi Ondrej Stantejsky i Marketa Knillova Praskova, oboje iz Službe za probaciju i medijaciju. Mr.sc. Olga Eliana Escudero Pineiro predstavila je rezultate evaluacijske studije modela restorativne pravde u Peruu, a Linda Marklund sa Sveučilišta Uppsala u Švedskoj, analizirala je medijaciju između počinitelja i žrtve i njenu učinkovitost u svojoj zemlji. Prof.dr.sc. Hajrija Sijerčić Čolić sa Sveučilišta u Sarajevu, analizirala je situaciju i razvoj restorativne pravde u BiH, a Anja Mirosavljević predstavila je rezultate evaluacijske studije učinkovitosti izvansudske nagodbe u zagrebačkoj Stručnoj službi za izvansudsku nagodbu.

Konferencija je završena plenarnim izlaganjem prof. dr.sc. Ive Aertsena s Instituta za kriminologiju u Leuvenu na temu desetogodišnjeg rada Europskog foruma za restorativnu pravdu. Na samom kraju konferencije, održana su dva tzv. *fringe* sastanka. Na prvom je student MA in Restorative Justice na Sveučilištu Hull u Engleskoj podijelio svoja iskustva s ovog studija koji je moguće upisati po principima e-learninga te studirati on-line dok se na drugom raspravljalo o primjeni restorativne pravde u obrazovnom sustavu i intuicijama za djecu.

Zaključno mogu reći da je ova konferencija ponudila široku lepezu ponajprije praktičnih iskustava iz cijelog svijeta, ali i novih teorijsko-znanstvenih spoznaja iz područja restorativne pravde.

**Pripremila:
Anja Mirosavljević**